

वार्षिक नगर विकास योजना

Annual Municipality Development Plan

www.newsoftokha.com

“दिगोपनका लागि पत्रकारिता”

आर्थिक वर्ष २०७२/७३

टोखा नगरपालिको कार्यालय

ग्रीनल्याण्ड, काठमाडौं ।

२०७१ पौष २८

सोमबार

टोखा नगरपालिकाको प्रथम नगर परिषदमा नगर प्रमुख ऋषिराम अर्यालबाट प्रस्तुत बजेट, योजना, नीति तथा कार्यक्रम

२०७१ पौष २८

हाम्रो निमन्त्रणालाई स्वीकार गरी व्यस्त समयको बावजुद यस गरिमामय टोखा नगरपालिकाको प्रथम नगर परिषद शार्वजनिकीकरण सभामा उपस्थित प्रमुख अतिथि माननीय कानून न्याय तथा संसदिय व्यवस्था मन्त्री श्री नरहरी आचार्य ज्यू, विशेष अतिथि ज्यू, अतिथि ज्यूहरु, उपस्थित महानुभाव, नगरवासी सम्पूर्ण महिला तथा सज्जनबृन्द सबैमा हार्दिक स्वागत साथै आभार व्यक्त गर्दछु ।

सर्वप्रथम म यो राष्ट्रमा लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि भएका जनआन्दोलनका क्रममा शहादत प्राप्त गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात वीर शहीदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । वीर शहीदहरुका भावना अनुसार संविधानसभाबाट समयमा नै जनताको लोकतान्त्रिक संविधान जारी भै शहीदहरुको सङ्कल्पित भावना र उद्देश्य पूरा हुनेछन् भन्ने विश्वास लिएकोछु र पूर्ण सफलताको कामना गर्दछु ।

१. सामान्य परिचय

काठमाडौं जिल्लाका साविक भोर महाङ्गल, टोखा चण्डेश्वरी, टोखा सरस्वती, धापासी र गोङ्गबु गरी ५ वटा गा.वि.स.हरुलाई मिलाएर यही २०७१ साल मंसिर १६ मा नेपाल सरकारबाट घोषणा भई गठन भएको यस टोखा नगरपालिकाको पूर्वमा बुढानिलकण्ठ नगरपालिका, पश्चिममा तारकेश्वर नगरपालिका, उत्तरमा नुवाकोट जिल्ला र दक्षिणमा काठमाडौं महानगरपालिकाको वडा नं.३ र २९ पर्दछ । यो न.पा.को आकार उत्तर दक्षिण लामो र पूर्व पश्चिम केही साधुरो प्रकृतिको शिवपुरी जंगलको छत्रछायाँमा अवस्थित १६.९ वर्ग किलो मिटर क्षेत्रमा फैलिएको छ भने यस नगरपालिका भित्र बहुजाति, बहु भाषिक १ (एक) लाखभन्दा बढी जनताको बसोवास रहेको छ ।

यस नगरपालिकाको आफ्नो कार्यालय भवन नभएको हुँदा वडा नं.१० टोख रोड ग्रीनल्याण्ड मैजुहिटी धारा नेर तीन फ्ल्याट घर र पार्किङ समेत ६००० वर्गफीट बराबरको क्षेत्र मासिक रु ७५,०००/- (कर समेत) भाडामा लिई तत्काल कार्यालयको व्यवस्था गरिएको छ । नगरपालिका कार्यालयको आफ्नो भवन निर्माणका लागि यसै ग्रीनल्याण्ड क्षेत्रमा उपयुक्त स्थानको सार्वजनिक जग्गा चयन गरी यथाशीघ्र भवन निर्माणको व्यवस्था गरिने छ ।

खासगरी यस नगरपालिका क्षेत्रमा नयाँ बस्तीको विकास भई खेतीयोग्य जमिनमा पूरा घरवासहरु निर्माण भैरहेका हुँदा कृषि उत्पादनमा भने ह्रास आएको र रुख विरुवाहरु मासिदै जाँदा खानेपानीका स्रोतहरु पनि सुक्दै गएका छन् । तसर्थ जन घनत्वको वृद्धिको कारण खानेपानी र फोहोर मैलाको व्यवस्थापन मुख्य चुनौतीपूर्ण समस्याको रुपमा रहेको छ । हामीहरुले सीमित स्रोत साधनको परिचालनबाट स्थानीय विकासमा जनसहभागितामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी उक्त चुनौतीहरुको सामना गर्दै सहज रुपमा जनतालाई सेवा प्रदान गर्ने अठोट लिएका छौं । स्थानीय क्षेत्रको समग्र विकासमा अग्रणी भूमिका निर्वाह गर्दैआउनु भएका यस नगर क्षेत्रमा क्रियाशील राजनीतिक दल, नागरिक समाज, नागरिक वडा मञ्च, विभिन्न सरोकारवाला संघ संस्था र सम्पूर्ण नगरवासीहरुको सुभाव सल्लाह र पूर्ण सहकार्यबाट नै यस नगरपालिकाको विकास निर्माणका कार्य गर्न हामीहरु प्रतिबद्ध छौं ।

कानूनले नै अंगिकार गरेको जनप्रतिनिधिमूलक संस्था स्थानीय निकायलाई सबै पक्षको सुभाव, सल्लाहबाट नै अगाडि बढ्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ । हाल स्थानीय निकायमा निर्वाचित जनप्रतिनिधि नभएको अवस्थामा कर्मचारीको एकल निर्णयबाट मात्र नगरपालिकाको सम्पूर्ण नीति तथा कार्यक्रम एवं योजना तर्जुमा देखि कार्यान्वयनसम्मका कार्य सम्पादन गर्न असम्भव भएकोले यस नगर क्षेत्रमा रहेका क्रियाशील राजनीतिक दलका प्रतिनिधि र सरोकारवाला सबै पक्षको राय सल्लाहका आधारमा यो नगरपरिषदको कार्य अगाडि बढाएका छौं । आगामी दिनमा पनि हाम्रो यही लक्ष्य रहने छ ।

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, नियमले व्यवस्था गरे अनुसार जनसहभागितात्मक योजना तर्जुमा प्रक्रिया अबलम्बन गरी नगरपालिकाको आन्तरिक स्रोत, नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने सशर्त निःशर्त तथा अन्य अनुदान र नगरपालिका मार्फत् विषयगत कार्यालयलाई प्राप्त हुने अनुदान र अन्य सम्बन्धित निकायहरुबाट प्राप्त हुने स्रोत बाँडफाँड समेतको बजेट सिलिङका आधारमा आगामी आ.व.२०७२/०७३ का लागि आय-व्यय अनुमान (बजेट) तयार गरी सोही अनुसार आगामी आ.व.२०७२/०७३ का नीति, कार्यक्रम, योजना एवं बजेट स्वीकृत गरिएको छ ।

छोटो समयमा नै नगरपालिकाको कार्य सञ्चालन गर्नुपर्ने अवस्थाका कारण साविक गा.वि.स.हरुबाट चालु आ.व.२०७१/०७२ मा भए गरेका योजना तथा कार्यक्रमको प्रगति समीक्षा समेत गर्न नसकिएको हुँदा आजसम्मको वास्तविक प्रगति विवरण सार्वजनिक गर्न सकिएन । चालु आ.व.को बाँकी ६ महिना साविक गा.वि.स.का पूर्व गाउँ परिषदबाट स्वीकृत भए अनुसार नै योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छन् । तर कर दस्तुर समेतका नीतिगत निर्णय कार्यान्वयनमा पूर्व गाउँ परिषदबाट भएका निर्णय साविक गा.वि.स.को आ-आफ्नै अनुकुलको भई एक रुपता नभएको हुँदा र अब सबै नगर क्षेत्रमा एउटै नीति लागू गर्नुपर्ने कानूनी बाध्यता रहेको छ । तसर्थ आगामी २०७२ श्रावणमा हुने नगर परिषदबाट पुनः संशोधन गर्ने गरी यही २०७१ माघ १ गतेबाट लागू हुने गरी संशोधित बजेट, कर दस्तुर, शुल्क एवं नीति कार्यक्रम स्वीकृत गरिएको छ ।

२. आगामी आ.व.२०७२/७३ को बजेटका उद्देश्य, नीति तथा कार्यक्रम :

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५, नियमावली २०५६ र स्थानीय निकाय आर्थिक नियमावली २०६४ ले निर्धारण गरेका व्यवस्थाहरु, स्थानीय निकाय स्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६९ का व्यवस्थाहरु र नेपाल सरकारको निर्देशन तथा मार्ग दर्शन र स्थानीय राजनीतिक दल, नागरिक समाज समेतबाट प्राप्त सुभाव समेतको आधारमा रु १५,१५,७५,०००/०० को आय-व्यय विवरण (बजेट) स्वीकृत गरिएको छ । जसमा बाह्य स्रोतबाट ९ करोड १५ लाख र आन्तरिक स्रोतबाट ६ करोड ७५ हजार अनुमान गरिएको छ भने खर्च तर्फ चालु खर्च ४ करोड ५७ लाख १० हजार, सामाजिक सुरक्षा खर्च १ करोड २० लाख ५० हजार, भवन निर्माण खर्च १ करोड, पुँजि निर्माण खर्च ७७ लाख, पुँजिगत खर्च ७ करोड ६१ लाख १५ हजार

बजेटका निम्न उद्देश्य, नीति तथा कार्यक्रमहरु स्वीकृत गरी नियमानुसार कार्यान्वयन गर्न नगरपालिकालाई अख्तियारी दिने निर्णय गरिएको छ ।

क) बजेटका उद्देश्यहरु :

- नगर क्षेत्रमा शान्ति सुशासन, दिगो विकासको स्थापना गर्ने ।
- नगर क्षेत्रलाई सफा र स्वच्छ राख्ने ।
- साँस्कृतिक नगर र पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा विकास गर्ने ।
- नगरको भौतिक तथा सामाजिक पूर्वाधार विकास गरी नगरवासीको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने ।
- नगरको विकास व्यवस्थापनमा सहभागितामूलक कार्यमा समन्वयकर्ताको भूमिका निर्वाह गर्ने ।

उक्त उद्देश्य पूरा गर्नका लागि निम्न रणनीति, कार्यनीति अवलम्बन गरिने छ :

ख) कार्यनीति र रणनीतिहरु :

- नगरमा विद्यमान ऐतिहासिक एवं साँस्कृतिक सम्पदाहरुको संरक्षण र संवर्द्धनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।
- फोहोर मैलाको उचित व्यवस्थापन गरी नगरलाई सफा सहरको रुपमा प्रवर्द्धन गर्न दीर्घकालीन कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गरिने छ ।
- सदाचार पद्धतिको अवलम्बन गरी भ्रष्टाचार, विशुद्ध शुन्य सहनसिलताको सिद्धान्त अनुसरण गरी अनियमिततामुक्त नगर बनाउने कार्यलाई प्रभावकारी बनाउँदै लगिने छ ।
- आर्थिक अनुशासन र पारदर्शिता कायम गरी जनसहभागिता जुटाउने र गुणस्तरीय कार्यको लागि उपभोक्ता समिति मार्फत् आयोजनाहरु सञ्चालन गर्न प्राथमिकता दिइने छ ।
- साक्षरता अभियान, स्वास्थ्य सेवामा सुधार, सीप विकास, रोजगार आयमूलक, खे लकुद विकास तथा विकासमा महिला सहभागिता अभिवृद्धि गरी मानव विकाससूचकांकमा क्रमिक रुपमा सुधार ल्याउने कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- लक्षित समूह (असहाय महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, दलित, विपन्न वर्ग, कृषक तथा मजदुर र ज्येष्ठ नागरिकहरु) को उत्थान र सशक्तिकरणका लागि समावेशी कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा प्राथमिकता दिइने छ ।
- सीप विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरु मार्फत् रोजगारीका अवसर बृद्धि गरी गरिवी न्यूनीकरण गर्ने प्रयास गरिने छ ।
- विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नगर क्षेत्रमा विद्यमान स्रोतहरुको पहिचान, प्रवर्द्धन र आन्तरिक स्रोतको परिचालनमा जोड दिइने छ ।
- नगरको भौतिक, सामाजिक र आर्थिक विकासका लागि सार्वजनिक-निजी साझेदारी (Public-Private Partnership) कार्यक्रमका साथै सरोकारवाला संघ संस्था र निकायहरूसँग साझेदारी गर्न प्रयास गरिने छ ।
- नगरको आर्थिक, सामाजिक तथा वातावरणीय क्षेत्रमा क्रियाशील सरकारी निकायहरु र गैर सरकारी संस्था बीच सहकार्यका लागि समन्वय गर्ने, प्रोत्साहित र सहजीकरण गर्ने तथा अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने कार्यमा विशेष भूमिका निर्वाह गर्न प्रयास गरिने छ ।
- टोखा नगरपालिकामा बढी कर तिर्ने करदाताहरुलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- महिलाहरुलाई लक्षित गरी परम्परागत कृषिबाट उद्यमशील र व्यवसायिक खेती तथा अन्य आय आर्जन बृद्धि हुने कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।
- टोखा नगरलाई बाल मैत्री नगर निर्माण गर्न आवश्यक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।
- आकाशे पानी सङ्कलन गरी पानीको अभाव पूरा गर्न नगरवासीहरुलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- नगरपालिकाको कार्य सञ्चालनमा सहजीकरणका लागि स्थानीय स्वायत्त शासन ऐनको दफा ९५ अनुसार सल्लाहकार समितिको गठन गरिने छ ।

ग) कार्यक्रमहरु :

उपर्युक्त उद्देश्य र नीतिद्वारा निर्दिष्ट लक्षहरु प्राप्तिका लागि आ.व.२०७२/०७३ मा देहायका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ :

(१) साँस्कृतिक सम्पदा संरक्षण तथा पर्यटन प्रवर्द्धन सम्बन्धी :

- मौलिक शैलीका घर निर्माण कार्यमा प्रोत्साहित गर्न नक्सा पासमा नक्सापासमा लाग्ने दस्तुरमा ५० प्रतिशत छुट दिइने छ ।
- नगर भित्रका मठ, मन्दिर, सत्तल, पाटी, पौवा, पोखरी, इनार, ढुङ्गेधारा, कुवा आदिको लगत अध्यावधिक गरी मरमत संभार कोषको व्यवस्था गरी जीर्णोद्धार गर्ने कार्य क्रमिक रुपमा गरिने छ ।
- स्थानीय संस्कृति, भजन, बाजागाजा र अन्य कला र संस्कृतिलाई जीवन्त राख्न प्रोत्साहन गर्दै लैजान आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- नगर क्षेत्र भित्रका सरकारी वन, सामुदायिक वन, निजी वनहरुको अभिलेख राखी संरक्षण गर्न नगरवासी, संघ, संस्था, समुदायहरुलाई सक्रिय गराइने छ ।
- नगर क्षेत्रभित्र आवश्यक स्थानमा सार्वजनिक शौचालयहरुको निर्माण र सञ्चालन गरिने छ ।
- सार्वजनिक जग्गा संरक्षणको लागि छुट्टै छानविन समिति गठन गरी सो समिति मार्फत् यस नगर क्षेत्र भित्र रहेका सबै सार्वजनिक जग्गाहरुको नाप नक्सा रेखाङ्कन गरी संरक्षण गरिने छ । सार्वजनिक सम्पत्तिको अतिक्रमण एवं हिनामिना गर्ने उपर कानून बमोजिम कारवाही गरिने छ ।
- सार्वजनिक जग्गा तथा वन क्षेत्रमा भएको भू-क्षयलाई रोकथाम गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

(२) खानेपानी तथा सरसफाई एवं वातावरणीय सुधार सम्बन्धी :

- सरसफाईको निरीक्षणलाई बढी प्रभावकारी बनाई नगरको दैनिक सरसफाई कार्य तथा फोहोर संकलनमा थप सुधार गरिने छ ।
- फोहोर मैला न्यूनीकरण गर्न समुदाय परिचालन तथा जनचेतना अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने तथा कुहिने र नकुहिने फोहोर घर घरमा नै छुट्याई संकलन गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिने छ ।
- नगरपालिका क्षेत्रमा आफ्नो घर कम्पाउण्ड भित्र कम्तिमा पनि एउटा विरुवा रोप्नलाई प्रोत्साहन गर्न "एक घर एक रुख" को अभियान चलाइने छ ।
- कम्पोष्ट मल उत्पादन कार्यमा नगरवासीहरूलाई सक्रिय गराइने छ ।
- फोहोर मैला व्यवस्थापनका लागि आवश्यक थप साधन खरिद गरिने छ ।
- स्रोतमै फोहोर वर्गीकरण गरी पुनः प्रयोग गर्ने कार्यक्रम, फुटपाथ व्यवस्थापन, बजार व्यवस्थापनमा थप सुधार गरिने छ ।
- प्लाष्टिक प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्ने कार्यक्रमहरू गरिने छ ।
- खानेपानीको स्रोत र मुहान संरक्षणमा पहल गर्ने साथै जलाधार क्षेत्रमा वृक्षारोपण र हरियाली गर्ने ।
- आवश्यक स्थानमा खानेपानी उत्पादनका लागि डिप बोरिङ गर्ने कार्यमा सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरिने छ ।
- खानेपानी संस्थान, काठमाडौं उपत्यका खानेपानी लिमिटेड एव. दातृ निकाय समेतसँग समन्वय र सहकार्य गरी सबै घरमा खानेपानीको आवश्यक व्यवस्थापन गरिने छ ।
- साविक भोर महाङ्गल गा.वि.स.हाल वडा नं.१ र २ को क्षेत्रलाई खुला दिसा मुक्त क्षेत्र (ODF) घोषणा गरी यस नगरपालिकालाई पूर्ण खुला दिसा मुक्त क्षेत्र (ODF) घोषणा गरिने छ ।
- नगरक्षेत्रको ढल निकासलाई व्यवस्थित गरिने छ । विष्णुमति नदी, साङ्गले खोला र सपनतिर्थ खोला लगायत सार्वजनिक खोलामा खुल्ला ढल फाल्ने कार्यलाई रोक्न विशेष पहल गरिने छ । साथै खोला नदीको सफाई अभियानलाई जारी राखिने छ ।

(३) शिक्षा तथा खेलकुद सम्बन्धी :

- नगर क्षेत्रभित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूको स्तरोन्नतिको लागि विशेष व्यवस्था गरिने छ ।
- सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययन गर्ने शहीद, बेपत्ता नागरिकका छोरा छोरी, दलित, अपाङ्ग तथा गरिब जेहेन्दार छात्र छात्राहरूलाई पोशाक, किताब, कापी सहितको छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिने छ ।
- साक्षरता कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा सञ्चालन गर्न सामुदायिक अध्ययन केन्द्र (CLC) हरु विस्तार गरी १ वर्ष भित्र नगरलाई पूर्ण साक्षरता बनाउन पहल गरिने छ । साथै आवश्यक बाल पुस्तकालय एवं वाचनालय केन्द्रको स्थापना गरिने छ ।
- नगरस्तरीय खेलकुद विकास समितिको गठन गरी खेलकुद विकासका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरू गरी प्रोत्साहन दिइने छ ।

(४) जनस्वास्थ्य सम्बन्धी :

- जनस्वास्थ्य कार्यालय मार्फत सञ्चालित राष्ट्रिय स्तरका विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा सहयोग गरिने छ ।
- शहरी जनस्वास्थ्य केन्द्रको कार्य सञ्चालनमा क्रमिक सुधार गर्दै स्वास्थ्य शिविरहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- वधशाला व्यवस्थित एवं स्वास्थ्यकर गर्न आवश्यक पहल गरिने छ ।
- खाद्य वस्तु एवं फलफूल पसल बजार व्यवस्थापनको निरीक्षण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउदै लगिने छ ।
- यस नगरपालिका भित्र रहेका अस्पतालसँग आवश्यक समन्वय गरी यस नगरवासीहरूलाई उपचारमा विशेष छुट व्यवस्थाको पहल गरिने छ ।
- उपभोक्ता हिललाई ध्यानमा राखी सम्बन्धित निकायहरूको सहयोगमा बजार अनुगमनलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिने छ ।

(५) रोजगार प्रबर्द्धन सम्बन्धी :

- लक्षित समूहका लागि रोजगारी प्रबर्द्धनमा टेवा पुऱ्याउन विभिन्न सीपमूलक तालिमहरू र अन्य रोजगारमूलक प्रशिक्षण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- महिलाहरूका लागि आय आर्जन, सीप अभिवृद्धि सम्बन्धी तालिमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- घरेलु उद्योगलाई प्रोत्साहन दिइने र कृषी जन्य उत्पादन र दैनिक उपभोग्य वस्तुबाट हुने स्वरोजगारलाई प्राथमिकता दिई कार्य सञ्चालन गरिने छ ।
- युवा जनशक्तिलाई विदेश पलायनबाट रोक्न शिप मूलक व्यवसाय सञ्चालनका लागि आवश्यक पुँजि निर्माणमा सहयोगको पहल गरिने छ ।

(६) लक्षित समूह (महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्ग र दलित) सम्बन्धी :

- लक्षित समूह (असहाय महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, दलित, विपन्न वर्ग, कृषक तथा मजदुर र ज्येष्ठ नागरिकहरू) को उत्थान र सशक्तिकरणका लागि समावेशी कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा प्राथमिकता दिइने छ ।
- महिला सशक्तिकरण र महिला सीप विकास सम्बन्धी कार्यक्रमलाई सहयोग गरिने छ ।
- बाल मैत्री लैंगिक समता र सामाजिक समावेशीकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- ज्येष्ठ नागरिक सेवा सदन, सामुदायिक भवन निर्माणका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- अपाङ्ग सम्बन्धी कार्यक्रम गर्ने संस्थाहरूसँग सहकार्य गरिने छ । साथै टोखा नगरपालिकालाई अपाङ्ग मैत्री नगर बनाउन विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- दलित समुदायको आर्थिक, सामाजिक क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिइने छ ।

(७) आर्थिक तथा कृषि विकास सम्बन्धी :

- घर जग्गा करलाई सूचना प्रणालीमा आधारित हुने गरी लागू गर्न पूर्वाधार तयार गर्ने कार्य सञ्चालन गरिने छ ।
- राजश्वका थप स्रोतहरूलाई कर प्रणालीमा आवद्ध गरिने छ ।
- नगरक्षेत्रमा सांस्कृतिक धरोहरको संरक्षण र विकास गरी आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धनलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- जिल्ला कृषि विकास कार्यालय तथा पशु सेवा कार्यालयसँग समन्वय स्थापना गरी कृषकहरूलाई आवश्यक सहयोग पुर्याउने कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- नेपाल सरकारबाट जारी आर्थिक नीति तथा कार्यक्रमको नियमानुसार कार्यान्वयन गरी आर्थिक क्षेत्रलाई मजबुत बनाइने छ ।
- यस नगर क्षेत्रलाई प्राङ्गारिक कृषि क्षेत्र बनाउन विशेष पहल गरिने छ साथै कौसी एक करेसा खेती गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहन दिई आवश्यक व्यवस्थापन गरिने छ ।

(८) सडक एवं यातायात व्यवस्थापन सम्बन्धी :

- सडक संभार कोषको संयुक्त लगानीमा सडक मरमत सुधार कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- मोटर पार्क, टर्मिनल तथा पार्किङ क्षेत्रको व्यवस्थित रूपमा विकास गर्दै लैजाने कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- हाल भैरहेका मूल सडक एवं सहायक सडकहरूको नेपाल सरकारको नीति अनुसार चौडाईको मापदण्ड कायम गरिने छ ।
- सडकमा निर्माण सामग्री राख्ने, सवारी साधन पार्किङ गरी सडक अवरुद्ध गर्ने कार्यलाई बन्द गरिने छ ।
- सम्भव भएसम्म सबै ठाउँमा वैकल्पिक नयाँ मोटर बाटो खोल्न एकतर्फी यातायात (One Way) को व्यवस्था गरी यातायात व्यवस्थालाई सहज बनाइने छ ।
- चलनचल्तिमा रहेका मुख्य सडकहरूको नियमानुसार चौडाई तोकी सडक मापदण्ड कायम गरिने छ । हाल चलन चल्तीमा रहेका सडकहरूको व्यवस्थापन प्रचलित ऐन नियम अनुसार सम्बन्धित सरोकारवालाको सहमति अनुसार गरिने छ ।
- हाल भइरहेका चलन चल्तीका ३-४ फीट गोरोटोबाटोहरूलाई नियमानुसार चौडा गरी मोटरबाटो कायम गरिने छ ।

(९) संस्थागत क्षमता तथा जनशक्ति विकास सम्बन्धी :

- नगरपालिकाले प्रदान गर्दै आएको सेवा सुविधामा अझ विस्तार हुँदै गएको परिप्रेक्षमा समयानुकूल स्थानीय सरकारको अवधारणा अनुरूप संस्थागत क्षमता विकास, स्रोत परिचालन, शहरी स्वास्थ्य र वातावरण सुधार तथा योजना प्रकृयाको समीक्षा गरी सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै लगिने छ ।
- आवधिक योजना तर्जुमाको कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- कर्मचारी दक्षता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक प्रशिक्षण, अध्ययन भ्रमणहरूको अवसरहरू दिइने छ ।
- नगरपालिकाको संगठन विकास र प्रशासन सुधार अध्ययनलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- सेवा प्रवाहलाई सरल गर्न आवश्यक निर्देशिकाहरू तयार गरिने छ ।
- सिफारिश प्रकृत्यालाई कम्प्युटरीकृत गरिने छ ।
- नगरपालिकामा प्रयाप्त साधन स्रोत उपलब्ध गराउने प्रयास गरिने छ ।
- संस्थागत क्षमता वृद्धिका लागि आवश्यकता अनुसार सफ्टवेयरहरूको व्यवस्था गरिने छ ।
- कर्मचारीहरूको वृत्ति विकासलाई निरन्तरता दिइने छ ।

(१०) सुशासन र सदाचार तथा समन्वय सम्बन्धी :

- नगरपालिकाका निर्णयहरू जनसमक्ष सार्वजनिकीकरण गरिने छ ।
- सदाचार पद्धतिको पालनाद्वारा सेवा प्रवाहमा निरन्तर सुधार गर्ने प्रयत्न गरिने छ ।
- नागरिक वडापत्रलाई अद्यावधिक गरी प्रकाशन गरी सो अनुरूप सेवा प्रवाह छिटो छरितो गराउने प्रयास गरिने छ ।
- नगरपालिकाको विनियम तथा निर्देशिकाहरू तर्जुमा गरी लागू गर्ने प्रयास गरिने छ ।
- सेवाग्राहीको पीर मर्का सुन्न सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी सेवा प्रवाहमा सुधार र सहज बनाइने छ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका विभिन्न आम्दानीका स्रोतहरूको सही सदुपयोग गरिने छ ।
- नगर परिषदबाट निर्णय भई तोकिएका कर दस्तुर कडाइका साथ उठाइने छ ।
- साविक गा.वि.स.कार्यालयको बाँकी पेशकी बेरुजू नियमानुसार अशुल उपर गरिने छ ।
- नगर क्षेत्रमा रहेका उद्योग, कारखाना, व्यापार व्यवसाय, विभिन्न व्यावसायिक संघ संस्था, कम्पनी सबैलाई करको दायरा भित्र ल्याई नियमानुसार कर अशुल गरिने छ ।
- नगरपालिकाको दैनिक कार्य संचालनमा उचित राय सल्लाह र सुझावको लागि स्थानीय स्वायत्त शासन ऐनको दफा ९५ अनुसार सम्बन्धित क्षेत्रका विज्ञहरूको ३ देखि ९ जना सम्मको सल्लाहकार समिति गठन गरी यही सल्लाहकार समितिको राय परामर्श एवं सल्लाहका आधारमा नगरपालिकाको कार्य संचालन गर्न समन्वयात्मक जनसहभागीतामूलक व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- स्थानीय निकाय स्रोत परिचालन कार्यविधि २०६९ मा व्यवस्था भए बमोजिम नगरस्तरीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति गठन गरिने छ ।

(११) सामाजिक संघ संस्था तथा समन्वय सम्बन्धी :

- नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सबै संघ संस्था, समितिहरूको वास्तविक अवस्था बुझि अभिलेख राखी उचित व्यवस्थापन गरिने छ ।
- समान उद्देश्य, समान स्तर र समान प्रकारका गैर सरकारी सामाजिक संघ संस्थाहरूलाई एकीकृत गरी एक अर्कोमा समायोजन गरी राम्रोसँग सञ्चालन गर्न उत्प्रेरित गरिने र कानून विपरित सञ्चालनमा रहेका संघ संस्थालाई नियमानुसार हटाइने छ ।
- नगरवासीको आर्थिक स्तर बृद्धि गर्ने जस्ता सामाजिक हितका कार्यक्रमका आधारमा विषयगत समिति गठन गरी आवश्यक व्यवस्थापन गरिने छ ।

(१२) घर भवन निर्माण एवं नक्सा पास सम्बन्धी :

- नगरपालिका क्षेत्रमा निर्माण हुने आवासीय एवं व्यवसायी घर भवन नयाँ निर्माण, मरम्मत संभार, तला थप, स्वीकृत नक्सा हेरफेर, ग्यारेज वाल कम्पाउण्ड निर्माण समेतका निर्माण कार्यको नक्सा पास एवं निर्माण स्वीकृति दिँदा स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, नियमावली, भवन निर्माण सम्बन्धी मार्ग दर्शन एवं मापदण्डका आधारमा नक्सा पास गरी निर्माण स्वीकृति दिइने छ ।
- नक्सा पास मापदण्ड पूर्व साविक गा.वि.स.बाट नक्सा पास गरी निर्माण भएका स्ववासी घर भवनहरूको नक्सा नगरपालिकाबाट प्रमाणित गरी भवन निर्माण सम्पन्न प्रमाण-पत्र दिइने छ ।
- नगरपालिकाका सबै वडाहरूको पारिवारिक विवरण, घर नम्बर समेत अभिलेख राखी व्यवस्थापन गरिने छ । यही विवरण अनुसार नियम बमोजिम घर जग्गा कर अशुल गरी कर चुक्ता प्रमाण-पत्र दिइने व्यवस्था गरिने छ ।

(१३) योजना एवं कार्यक्रम सञ्चालन नीति सम्बन्धी :

- नियमानुसार नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने योजना एवं कार्यक्रम स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, नियम तथा कार्यविधिमा व्यवस्था भए अनुसार उपभोक्ता समिति एवं आधिकारिक कानून बमोजिम दर्ता भएका गैर सरकारी सामाजिक संघ संस्थाहरूबाट नै गराइने छ ।
- निर्माण कार्य सम्बन्धि निर्माण उपभोक्ता समितिमा बस्ने व्यक्ति प्रत्यक्ष लाभ पाउने वास्तविक उपभोक्ता हुनुपर्ने र नगरपालिकालाई तिर्नुपर्ने कर दस्तुर चुक्ता गरेको हुनुपर्ने छ ।
- योजना सम्झौता गरी कार्य प्रगतिका आधारमा मात्र रकम भूतानी दिइने छ । पहिला पेशकी दिइने छैन र उपभोक्ताले गर्ने काममा कम्तिमा २०% जनसहभागिता बेहोर्नु पर्नेछ र बढी जनसहभागिता व्यहोरी काम गर्ने उपभोक्ता समिति एवं योजनालाई विशेष प्राथमिकता दिइने छ ।

(१४) कर्मचारी नियुक्ती पदपूर्ति सम्बन्धि :

(क) संधिय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट प्राप्त कर्मचारी दरबन्दी विवरण बमोजिम स्थानीय स्वायत्त शासन ऐनको दफा २४९ अनुसार यस न.पा.को कार्य बोझका आधारमा देहाय अनुसारको कर्मचारी दरबन्दीलाई स्वीकृत गरिएको छ । स्वीकृत दरबन्दी अनुसार कर्मचारीहरूको तलब, भत्ता, सञ्चयकोष, उपदानको लागि नियमानुसार खर्चको व्यवस्था गर्ने निर्णय गरिएको छ ।

हाल चालु आ.व. ०७१।०७२ बाट लागू हुने गरी यस नगरपालिका र वडा कार्यालय समेतको कर्मचारी दरबन्दी :

क्र. सं.	पदको नाम	स्तर/तह	स्वीकृत दरबन्दी
			न.पा. कार्यालय
१	कार्यकारी अधिकृत	उ.स./रा.प.द्वि.(प्र.)	१ निजामती
२	लेखा अधिकृत	शा.अ./रा.प.तृ.	१ निजामती
३	सिभिल इन्जिनियर	अधिकृत/छैठौ	१
४	आर्किटेक्ट	अधिकृत/छैठौ	१
५	वातावरण	अधिकृत/छैठौ	१
६	सव इन्जिनियर	सहायक /पाँचौ	१
७	सहायक पाँचौ	पाँचौ	७
८	अ सव इन्जिनियर	सहायक /चौथो	२
९	कार्यालय सहायक	सहायक /चौथो	११
१०	अमिन	सहायक /चौथो	१
११	सवारी चालक	ह.स.चा./प्रथम	२
१२	कार्यालय सहयोगी	निम्नस्तर/ प्रथम	१२
	जम्मा		४०

सबै वडा कार्यालयहरू स्थापनाको लागि स्थानीय सरोकारवाला सबैको सल्लाह सुझाव अनुसार सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गरी वडा कार्यालयको व्यवस्थापन गरिने छ ।

(ख) उक्त कर्मचारी पदपूर्ति समितिको अध्यक्ष पदमा यस टोखा नगरपालिका वडा नं. १० बस्ने नेपाल सरकारका पूर्व सह सचिव श्री महेश्वर शर्मा पौडेललाई अध्यक्षमा नियुक्ति गरी नियमानुसार पदपूर्ति समितिको व्यवस्था गर्ने निर्णय गरिएको छ ।

- (ग) पदपूर्ति समितिबाट स्थाई कर्मचारी दरबन्दी पूर्ति नभएसम्म वा अर्को व्यवस्था नभएसम्म साविक गा.वि.स. कार्यालयहरु हाल न.पा.मा कार्यरत अस्थायी, करार, ज्यालादारीमा काम गरिरहेका कर्मचारीहरुलाई नै न.पा.ले काममा लगाउने निर्णय गरियो । साथै साविक गाउँ परिषदबाट निर्णय भए अनुसार यस आ.व.मा कर्मचारीहरुलाई सेवा सुविधा यथावत दिइने छ ।
- (घ) यस टोखा नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीको हकहितको लागि कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धि विनियमावली २०७१ पारित गरियो ।
- (२) एकीकृत सम्पत्ति कर लागू गर्ने :
यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र यही २०७२ श्रावण महिना देखि स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन नियमावली बमोजिम एकिकृत सम्पत्ति कर लागू गर्ने सम्बन्धि आवश्यक प्रकृया पुरा गर्ने नगर समितिलाई अख्तियारी दिने निर्णय गरियो ।
- (३) वडा सिमाना संशोधन सम्बन्धमा :
यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र साविक भोर महाकाल गा.वि.स. हाल न.पा.वडा नं. १ र २ का वडा सीमानाहरु हेरफेर गर्नु पर्ने भएकोले वडा बासी सरोकार समूह र विज्ञ समूह समेतको राय लिई वडा सिमाना मिलाउन सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गर्ने निर्णय गरियो ।
- (४) स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धमा :
यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन भइरहेका स्वास्थ्य चौकी एवं अन्य स्वास्थ्य सम्बन्धि काम गर्ने संघ संस्थाको व्यवस्थापन गरिने छ । साथै टोखा चण्डेश्वरीमा संचालित रात्रीकालिन इमजेन्सी स्वास्थ्य सेवालाई व्यवस्थापन गरिने छ ।
- (६) पुरस्कार एवं सम्मान गर्ने सम्बन्धमा :
यस नगरपालिका क्षेत्रमा कार्यरत कर्मचारी, उपभोक्ता समिति, कर दाता, जेष्ठ नागरिक, गैर सरकारी संस्था तथा समाजमा उल्लेखनीय काम गर्ने महानुभावहरुलाई पुरस्कार एवं सम्मान गर्ने निर्णय गरिएको छ ।

१५) योजना तर्जुमा सम्बन्धि :

यस टोखा नगरपालिकाको वार्षिक योजना तर्जुमाका चरण, गाउँ, टोल, बस्तीको अध्ययन अनुगमन, समस्याको पहिचान, वडा नागरिक मञ्चको गठन, वडा भेला, योजना तर्जुमा समितिको सिफारिस, नगर परिषदको निर्णय, निर्णय सार्वजनिकीकरण समेतका प्रकृयाहरु गर्न ज्यादै कम समय भएको, बजेटको सिलिङ्ग, मार्गदर्शन समेत प्राप्त भईनसकेकोले हतारमा सही योजना छनौट हुन नसके भएकै कारणले योजना तर्जुमा समिति, सरोकारवाला सबैको राय सल्लाहबाट वार्षिक बजेट, नीति तथा कार्यक्रम निर्णय गरी सार्वजनिकीकरण गर्ने र वडा भेलाबाट प्राप्त प्रस्तावित योजनाहरुबाट योजनाको प्राथमिकता निर्धारण गर्ने गरी समूहगत रुपमा पुँजिगत कार्यक्रमको रकम बलकमा राखी स्वीकृत गरिएको छ । एकीकृत योजना तर्जुमा समिति एवं अन्य विज्ञहरु समेतको राय लिई योजना छनौट गरी कार्यान्वयन गरिने छ । साथै कूल पुँजिगत बजेटबाट लक्षित समुदायलाई विनियोजन गर्ने महिला १० प्रतिशत, बाल बालिका १० प्रतिशत, अन्य लक्षित समुदायलाई १५ प्रतिशतका दरले विनियोजन गरिएको छ ।

आदरणीय महानुभावहरु कुनै पनि योजना तथा कार्यक्रमको सफलता सोको सफल कार्यान्वयनमा भरपर्ने भएकाले यसको लागि सबै राजनीतिक दल, वडा नागरिक मञ्च, नागरिक समाज, सरकार एवं गैर सरकारी संघ संस्थाहरु, उपभोक्ता समिति, कर्मचारि वर्ग एवं आम समुदायको संयुक्त प्रयास आवश्यक छ । सधै भै सम्पूर्ण राजनीतिक दलका प्रतिनिधी ज्यूहरु, वडा नागरिक मञ्च, नागरिक समाज, संघ संस्थाका प्रतिनिधी एवं सम्पूर्ण टोखा नगरबासी सरोकारवाला सबैबाट आवश्यक सहयोग सल्लाह, सुझाव एवं हौसल्ला प्राप्त भई रहने आशा एवं विश्वास लिएको छु ।

अन्तमा,

यस नव गठीत टोखा नगरपालिकाको उन्नती, प्रगति, सकारात्मक परिवर्तनका लागि अहोरात्र सहयोग पुऱ्याउदै आउनुहुने राजनीतिक दलका प्रतिनिधी ज्यूहरु, नागरिक समाज, वडा नागरिक मञ्च, संघ/संस्था, सबै सरोकारवालाहरु, विषयगत कार्यालयहरु, सुरक्षा निकाय, समाजसेवी बुद्धिजीवि, उपभोक्ता समिति, व्यवसायी, मजदुर, किसान, समाजका सबै तह र तप्काका सरोकारवालाहरु प्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

श्री ऋषीराम अर्याल
नि.कार्यकारी अधिकृत
टोखा नगरपालिका कार्यालय

www.newsoftokha.com

“दिगोपनका लागि पत्रकारिता”